Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1848754
Steller: N. Langedijk
E-mail: N.Langedijk@hoorn.nl

Team: ZS
Teammanager: Jean Paul Verbeek
Portefeuillehouder: K. Al Mobayed

Onderwerp
Verordeningen: inkomensondersteuning en bestrijding misbruik bijzondere bijstand gemeente Hoorn.

Agendering
Ter besluitvorming.

Bijlagen

1	Verordening inkomensondersteuning gemeente Hoorn
2	Verordening bestrijding misbruik bijzondere bijstand gemeente Hoorn
3	'Was/wordt' overzicht Verordening inkomensondersteuning gemeente Hoorn

---

De raad besluit

1. De Verordeningen: Participatie WWB gemeente Hoorn 2012, vastgesteld op 7 februari 2012, Individuele inkomenstoeslag en Individuele studietoeslag, vastgesteld op 7 maart 2017 in te trekken per 1 april 2021.
2. De Verordening inkomensondersteuning gemeente Hoorn vast te stellen. Waarin de belangrijkste punten zijn:
    a. toepassing van een inkomensgrens van 120% van de landelijke bijstandsnorm op de inkomensondersteuning;
    b. het college de bevoegdheid te geven om in de beleidsregels bijzondere bijstand de hoogte van de premiebijdrage voor de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering te bepalen;
    c. individuele inkomenstoeslag toe kennen ter hoogte van € 400, € 500 of € 550, afhankelijk van de situatie van de inwoner(s);
    d. individuele studietoeslag toe te kennen voor € 3.600 per jaar;
    a. het verstrekken van een Meedoenbudget aan volwassenen voor sport-, culturele-, en educatieve activiteiten en/of vergoeding van kosten die deze activiteiten mogelijk (kunnen) maken ter waarde van € 100 per persoon per jaar;
    e. het verstrekken van een kindpakket dat is opgebouwd uit verschillende voorzieningen voor kinderen, waaronder het meedoenbudget voor sport-, culturele-, en educatieve activiteiten en/of vergoeding van kosten die deze activiteiten mogelijk (kunnen) maken ter waarde van € 200 per kind per jaar;
    f. inzet van maatwerkondersteuning voor inwoners die moeite hebben met rondkomen en extra ondersteuning buiten de kaders van de overige inkomensondersteunende voorzieningen nodig hebben en voor incidentele initiatieven als stimulering van aanvulling of versterking van ambities uit de Beleidsvisie Rondkomen van maximaal € 1.500 per initiatief per jaar.
3. De Verordening bestrijding van misbruik gemeente Hoorn vast te stellen. Waarin de belangrijkste punten zijn dat het college:
    a. zorgt voor de recht- en doelmatige uitvoering van de Participatiewet en informeert een inwoner daarover om misbruik en oneigenlijk gebruik van bijzondere bijstand te voorkomen;
    b. streeft naar optimale dienstverlening en maatwerk om te bereiken dat een inwoner die bijzondere bijstand ontvangt Participatiewet spontaan naleeft;
    c. onderzoekt de rechtmatigheid van de bijzondere bijstand;
    d. besluit of de uitkomst van dit onderzoek gevolgen heeft voor de bijzondere bijstand van de inwoner en
    e. kan de kosten van bijzondere bijstand terugvorderen.

Samenvatting
Op 23 maart 2021 wordt naar verwachting voor de behandeling van dit raadsvoorstel de Beleidsvisie Rondkomen vastgesteld. Met deze beleidsvisie wordt op de onderwerpen: preventie, vroegsignalering, inkomensondersteuning, schuldhulpverlening en civiele beschermingsmaatregelen voor het eerst een meerjarenbeleid gevoerd. Dit maakt een einde aan de versnippering van besluiten, verordeningen en/of beleidsregels rondom dit thema.

Het is belangrijk om die versnippering ook formeel te beëindigen en de Beleidsvisie Rondkomen formeel goed vast te leggen. Dit vergoot de transparantie wat bijdraagt aan de rechtszekerheid voor de inwoners.

De Verordening inkomensondersteuning gemeente Hoorn is een bundeling van het beleid op inkomensondersteuning in Hoorn zoals die is, met de doorontwikkeling van de Beleidsvisie Rondkomen. Zo wordt de sport- en cultuurstrippenkaart bijvoorbeeld veranderd in een Meedoen budget.

De verordening voorkomen misbruik bijzondere bijstand Gemeente Hoorn is een verordening die gemeenten op grond van de Participatiewet (artikel 8b) verplicht zijn vast te stellen. Maar dit is voor de bijzondere bijstand in Hoorn sinds de oprichting van de gemeenschappelijke regeling WerkSaam Westfriesland vanaf 2015 niet gebeurd.

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
Op 23 maart 2021 zal de gemeenteraad naar verwachting in volgorde eerst de Beleidsvisie Rondkomen vast stellen waarna dit voorstel behandeld wordt. De Beleidsvisie Rondkomen is één integrale beleidsvisie waarmee de Gemeente Hoorn ervoor zorgt dat alle inwoners in Hoorn kunnen rondkomen. Om de Beleidsvisie Rondkomen goed te kunnen implementeren en uitvoeren is de vaststelling van nieuwe verordeningen noodzakelijk. Daarnaast is het belangrijk de voorzieningen formeel goed vast te leggen, zoals de sport- en cultuurstrippenkaart (bij vaststelling verordening inkomensondersteuning: 'meedoenbudget').

Belang
De Beleidsvisie Rondkomen vertalen in verordeningen die transparant zijn en rechtszekerheid bieden.

Centrale vraag
Wat doet de Gemeente Hoorn ervoor om te zorgen dat de Beleidsvisie Rondkomen geïmplementeerd en uitgevoerd kan worden, versnippering van raadsbesluiten tegen te gaan en de inwoners een formeel stabiele basis te geven?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat
Dit raadsbesluit leidt er toe dat inwoners na vaststelling van de Beleidsvisie Rondkomen integraal hulp kunnen krijgen bij rondkomen en duidelijkheid hebben rondom het beleid op het thema Rondkomen.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie
Rondkomen draagt bij aan de onderdelen people, planet en profit. Leven met druk en stress vanwege (dreigende) moeite met rondkomen is geen gezonde leefsituatie. Dit heeft invloed op alle facetten van het leven. Dit voorstel draagt bij aan een betere leefomgeving, het vinden of behouden van een baan en het maken van betere, bewustere en gezondere keuzes.

4. Kaders
Gemeentewet
De wet waarin alle regels en bevoegdheden voor gemeenten staan. Die het voor gemeente mogelijk maakt om lokaal aanvullend beleid in verordeningen vast te leggen.

Participatiewet
De wet waarin de regels, taken en bevoegdheden voor gemeenten rondom bijstand en inkomensondersteuning staan. Zoals de bijzondere bijstand en de individuele inkomenstoeslag.

Meerjarenbeleidsplan sociaal domein 2019-2023
Dit is de op 9 juli 2019 door de gemeenteraad vastgestelde 'paraplu' voor alle verdere beleidsontwikkeling in het sociaal domein van de gemeente Hoorn. De doelstellingen uit dit beleidsplan zijn dat alle inwoners in Hoorn naar eigen vermogen moeten kunnen meekomen, rondkomen en vooruitkomen. Hierbij horen nemen opgaven waar de gemeente Hoorn zich in de periode 2019-2023 met een integrale aanpak op richt.

Beleidsvisie Rondkomen 2021-2025
De Beleidsvisie Rondkomen, die naar verwachting tijdens de raadsvergadering van 23 maart 2021 voor de behandeling van dit raadsvoorstel zal worden vastgesteld, met als belangrijkste onderdelen:

1. Alle inwoners in Hoorn moeten kunnen rondkomen, de gemeente helpt daarbij;
2. De gemeente pakt de regie over de hulp, kijkt verder dan de hulpvraag en doet wat nodig is om het verschil te maken met een menselijke maat;
3. De hulp is eenvoudig, duidelijk en toegankelijk en
4. De hulp wordt opgepakt vanuit de ambities op de onderdelen: preventie, vroegsignalering, inkomensondersteuning, hulp bij schulden en civiele beschermingsmaatregelen.

Raadsbesluiten en verordeningen

- De Verordening: Participatie WWB gemeente Hoorn 2012, vastgesteld op 7 februari 2012;
- Het raadsbesluit van 25 november 2014: Inkomensondersteuning in Hoorn vanaf 2015;
- Het raadsbesluit van 24 mei 2016: Evaluatie inkomensondersteuning in Hoorn vanaf 2015;
- De verordening: Individuele inkomenstoeslag, vastgesteld op 7 maart 2017;
- De verordening: Individuele studietoeslag, vastgesteld op 7 maart 2017;
- Het raadsbesluit van 7 maart 2017 over de moties 'verborgen armoede' en 'armoedebeleid en vermogensgrens 2017';
- Het raadsbesluit: Decentralisatieuitkering kansarme kinderen van 19 december 2017;
- Het raadsbesluit van 13 november 2018: Verhoging inkomensgrenzen van 115% naar 120%;

Beleidsregels vastgesteld door het college

- Beleidsregel sport- en cultuurstrippenkaart 2015, vastgesteld in de collegevergadering van 28 januari 2015 en
- Beleidsregels bijzondere bijstand 2018, vastgesteld in de collegevergadering van 29 mei 2018.

5. Argumenten

Na vaststelling van de Beleidsvisie Rondkomen is het belangrijk om zo snel mogelijk over te gaan tot het vaststellen van nieuwe (formeel juiste) verordeningen. Deze ondersteunen de implementatie en uitvoering van de Beleidsvisie Rondkomen. Hiervoor zijn de verordeningen inkomensondersteuning gemeente Hoorn en bestrijding misbruik bijzondere bijstand gemeente Hoorn opgesteld (bijlage 1 en 2).

Tot nu toe was het beleid op de onderdelen armoede/ inkomensondersteuning/ schuldhulpverlening erg versnipperd. Dit is lastig in de uitvoering en kan problemen geven voor de rechtszekerheid van inwoners. Sommige ondersteuning is vastgelegd in verschillende verordeningen (Individuele inkomenstoeslag en Individuele studietoeslag). Sommige verordeningen bestaan niet (Verordening bestrijding misbruik bijzondere bijstand en Verordening sport- en cultuurstrippen), soms is in plaats van verordeningen een beleidsregel vastgesteld (Beleidsregel sport- en cultuurstrippenkaart 2015) en soms is er alleen een raadsbesluit (maatwerkbudget kinderen in armoede). Zie (bijlage 3 was/wordt overzicht Verordening inkomensondersteuning gemeente Hoorn).

Verordening inkomensondersteuning Gemeente Hoorn
In de verordening inkomensondersteuning Gemeente Hoorn wordt uitvoering gegeven aan de toepassing van verschillende wetsartikelen uit de Participatiewet en Gemeentewet waarbij ook de regels uit de Algemene wet bestuursrecht van toepassing zijn. De gemeenteraad is bevoegd een besluit te nemen over:

- Inkomensondersteuning: welke inwoners hiervoor in aanmerking komen, bijvoorbeeld door het percentage te bepalen ten opzichte van de bijstandsnorm (120% norm).

  Dit doen wij door het hanteren van een 'laag inkomen' begrip. De gemeenteraad van Hoorn nam hierover een besluit op 13 november 2018. Op (8 december 2020) sprak de gemeenteraad over het hanteren van een inkomensgrens van 120% van de geldende bijstandsnorm. Toegezegd is om deze wens mee te nemen in de ontwikkeling van de Beleidsvisie Rondkomen en deze vanaf april 2021 te implementeren. Met de vaststelling van deze verordening en het intrekken van eerdere verordeningen en raadsbesluiten worden de 'Hoornse inkomensgrenzen' niet meer gehanteerd en geldt een percentage van 120% van de bijstandsnorm (artikel 1 sub g Verordening inkomensondersteuning Hoorn). De inkomensondersteuning in zijn algemeenheid is hiermee een doorontwikkeling.

- Individuele inkomenstoeslag: de hoogte, het begrip 'langdurig laag inkomen' en de 'referteperiode'.

  In de Verordening inkomenstoeslag Gemeente Hoorn (artikel 4) worden dezelfde hoogte en begrippen aangehouden als in de Verordening individuele inkomenstoeslag die door de gemeenteraad is vastgesteld op 7 maart 2017. De individuele inkomenstoeslag is hiermee een doorontwikkeling.

- Individuele studietoeslag: De hoogte en de periode waarvoor deze wordt toegekend.

  De individuele studietoeslag gaat door een wetswijziging veranderen. Op 1 juli 2021 treedt een wetswijziging van de Participatiewet in werking waarmee de verordening plicht en bevoegdheden voor gemeenten op dit onderdeel komt te vervallen. De Participatiewet wordt daarmee zo gewijzigd dat voor alle gemeenten in Nederland wordt bepaald hoe de individuele studietoeslag moet worden ingericht/ uitgevoerd. Daarom wordt in artikel 5 lid 4 Verordening inkomensondersteuning Gemeente Hoorn direct bepaald dat dit artikel per 1 juli 2021 komt te vervallen.

  Vooruitlopend op de wetswijziging wordt voorgesteld de nieuwe hoogte van € 3.600 te hanteren voor de periode van april tot juli 2021. Hiermee is rekening gehouden in de begroting bij de Beleidsvisie Rondkomen. In de Verordening individuele inkomenstoeslag die door de gemeenteraad is vastgesteld op 7 maart 2017 (en bij vaststelling van dit raadsbesluit komt te vervallen) staat een hoogte van € 1.500. Tot en met 2020 maakte ongeveer 5 inwoners per jaar gebruik van de individuele studietoeslag (dit is een heel specifieke inkomensondersteunende voorziening waar een inwoner niet gemakkelijk voor in aanmerking komt). De individuele studietoeslag is hiermee deels een doorontwikkeling en deels nieuw. Per juli 2021 is deze nieuw.

- Meedoen budget: Lokaal aanvullend beleid en volledig naar eigen inzicht van de gemeente in te vullen.

  Het Meedoen budget is een doorontwikkeling van de sport- en cultuurstrippenkaart. Onder inwoners, organisaties en uitvoering is behoefte aan een nieuwe inrichting van deze voorziening. De sport- en cultuurstrippen werken stigmatiserend en zijn een behoorlijke administratieve last voor organisaties (intern/extern). In de Beleidsvisie Rondkomen wordt daarom een breder begrip voor deze voorziening gehanteerd, onder een nieuwe naam: 'Meedoen budget'. Het Meedoen

budget maakt het in tegenstelling tot de sport- en cultuurstrippen voor inwoners mogelijk om ook mee te doen aan educatieve activiteiten of om activiteiten te bekostigen waarmee de sport- en/of culturele- en/of educatieve activiteiten kunnen worden mogelijk gemaakt. Deze verruiming van de mogelijkheden is een onderdeel van lokale ondernemers van kunnen profiteren. Het college kan afspraken maken met lokale ondernemers waar het meedoen budget kan worden besteedt. Zo kan een inwoner die geen lid wil worden van een sportvereniging of een abonnement bij een sportschool wil nemen ook hardloopschoenen van het Meedoen budget kopen om te gaan hardlopen. In individuele gevallen kan ook maatwerk worden toegepast.

Deze wijziging versterkt de eigenwaarde en het zelfbeschikkingsrecht van de inwoners en stimuleert de lokale economie.

De hoogte van het Meedoen budget blijft hetzelfde als de hoogte van de sport- en cultuurstrippenkaart voor volwassenen, € 100. Het Meedoen budget is een doorontwikkeling.

- Kindpakket: Lokaal aanvullend beleid en volledig naar eigen inzicht van de gemeente in te vullen.

  Het Kindpakket is een samenvoeging van de voorzieningen voor kinderen die versnipperd waren in verschillende regelingen. Het bestaat uit het Meedoen budget (doorontwikkeling sport- en cultuurstrippenkaart, zie Meedoenbudget hierboven) ter waarde van €200. Voorzieningen die kinderen via de bijzondere bijstand konden krijgen (Zwemdiploma A en B en computerregeling) en toegangskaartjes Hoornse kermis (raadsbesluit decentralisatieuitkering kansarme kinderen 19 december 2017). De hoogte van bedragen en overige toekenningen is ongewijzigd. Het college kan de voorzieningen aanvullen door bijvoorbeeld bestaande samenwerkingen met Stichting Leergeld of de Kinderkledingbank uit te breiden. De verstrekking van een Kindpakket geeft dan bijvoorbeeld direct toegang tot de voorzieningen van Stichting Leergeld of de Kinderkledingbank. Het Kindpakket is een doorontwikkeling.

- Maatwerkondersteuning: Lokaal aanvullend beleid en volledig naar eigen inzicht van de gemeente in te vullen.

  De maatwerkondersteuning is een manier om het verschil te maken voor inwoners. Door inzet van de maatwerkondersteuning kunnen we gebruik maken van een menselijke maat en doen wat nodig is. In het raadsbesluit van 19 december 2017 (decentralisatieuitkering kansarme kinderen) werd voor het eerst een 'maatwerk budget' ingesteld. In de praktijk bleek de afgelopen jaren dat er behoefte is aan een breder inzetbaar maatwerk budget. De ervaring is dat het verschil kan worden gemaakt door niet een kind een verstrekking te doen maar de ouders om daarmee het verschil te maken voor het gezin. De hoogte van het budget is gelijk gebleven (€ 50.000). De incidentele initiatieven zijn toegevoegd omdat er regelmatig (subsidie)verzoeken komen van groepen inwoners of andere initiatieven (bijvoorbeeld via de Kinderkledingbank, Stichting Noodzaak/ Jan van der Gracht, Kinderfietsjesactie Jan en Mans) die een bijdrage kunnen leveren aan de ambities uit de Beleidsvisie Rondkomen en goed zijn voor een (doel)groep inwoners maar die niet in aanmerking komen voor subsidies. Zo kan als inzet van maatwerk toch incidenteel een groep inwoners worden bereikt die anders moeilijk voor de gemeente te bereiken is (verborgen armoede).

Keuzes

Keuze 1: De Verordening inkomensondersteuning gemeente Hoorn zoals in dit voorstel wordt voorgesteld vast te stellen waarmee ingezet wordt op de onderdelen zoals hierboven beschreven.

Keuze 2: De Verordening inkomensondersteuning gemeente Hoorn niet vast te stellen en een aangepaste verordening voor te stellen op (één of meerdere) onderdelen:

- toepassing van een inkomensgrens van 120% van de landelijke bijstandsnorm op de inkomensondersteuning tussen de 100% - 120% of hoger dan 120% vast te stellen;
- het college niet de bevoegdheid te geven om in de beleidsregels bijzondere bijstand de hoogte van de premiebijdrage voor de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering te bepalen;
- individuele inkomenstoeslag toe kennen voor een hoger of lager bedrag dan € 400, € 500 of € 550, (al dan niet) afhankelijk van de situatie van de inwoner(s);
- individuele studietoeslag toe te kennen voor een hoger of lager bedrag € 3.600 per jaar, tot 1 juli 2021;
- het al dan niet verstrekken van een Meedoenbudget aan volwassenen voor sport-, culturele-, en educatieve activiteiten en/of vergoeding van kosten die deze activiteiten mogelijk (kunnen) maken ter waarde van meer of minder dan € 100 per persoon per jaar;
- het al dan niet verstrekken van een kindpakket dat is opgebouwd uit verschillende voorzieningen voor kinderen, waaronder het meedoenbudget voor sport-, culturele-, en educatieve activiteiten en/of vergoeding van kosten die deze activiteiten mogelijk (kunnen) maken ter waarde van meer of minder dan € 200 per kind per jaar;
- het al dan niet inzetten van maatwerkondersteuning voor inwoners die moeite hebben met rondkomen en extra ondersteuning buiten de kaders van de overige inkomensondersteunende voorzieningen nodig hebben en voor incidentele initiatieven als stimulering van aanvulling of versterking van ambities uit de Beleidsvisie Rondkomen van maximaal € 1.500 per initiatief per jaar.

Advies
Keuze 1: De voorgestelde Verordening inkomensondersteuning gemeente Hoorn vast te stellen. Waarmee de op 23 maart 2021 voorgelegde en naar verwachting vastgestelde Beleidsvisie Rondkomen kan worden uitgevoerd vanaf 1 april 2020 zoals op verzoek van de gemeenteraad tijdens de raadsvergadering van 8 december 2020 is toegezegd.

Verordening bestrijding misbruik bijzondere bijstand gemeente Hoorn
De verordening bestrijding misbruik bijzondere bijstand Gemeente Hoorn komt overeen met de verordening van WerkSaam Westfriesland op dit onderdeel. Dat is duidelijk en belangrijk voor de rechtszekerheid omdat veel inwoners die gebruik maken van bijzondere bijstand ook een uitkering van WerkSaam Westfriesland ontvangen.

Deze verordening is grotendeels formele uitvoering van artikel 8b Participatiewet. Het geeft het college de bevoegdheid om rechtmatigheid van bijzondere bijstand te onderzoeken. Dat is belangrijk voor de rechtszekerheid.

Keuzes
Keuze 1: De Verordening bestrijding misbruik bijzondere bijstand gemeente Hoorn zoals in dit voorstel wordt voorgesteld vast te stellen waarmee formeel juist uitvoering gegeven wordt aan de verplichtingen uit artikel 8b Participatiewet

Keuze 2:. De Verordening bestrijding misbruik bijzondere bijstand gemeente Hoorn niet vast te stellen waarmee geen formeel juiste uitvoering gegeven wordt aan de verplichtingen uit artikel 8b Participatiewet.

Advies:
Keuze 1: De voorgestelde Verordening bestrijding misbruik bijzondere bijstand Gemeente Hoorn vast te stellen.

6. Maatschappelijk draagvlak

Naast de zorgvuldige ontwikkeling van de Beleidsvisie Rondkomen met de stad is dit onderdeel specifiek voor dit raadsvoorstel niet onderzocht.

GEMEENTE HOORN

7. Financiële consequenties

De implementatie en uitvoering van de Beleidsvisie Rondkomen kan binnen de vastgestelde meerjarenbegroting worden uitgevoerd. In de Verordening inkomensondersteuning Hoorn wordt de huidige werkwijze in lijn met de begroting voor de implementatie en uitvoering van de Beleidsvisie Rondkomen uitgevoerd. De Verordening bestrijding misbruik bijzondere bijstand Gemeente Hoorn wordt de bestrijding van misbruik binnen de bijzondere bijstand formeel vastgelegd. Dit heeft geen financiële consequenties.

8. Communicatie

De voorzieningen in de Verordening inkomensondersteuning vallen onder het raadsbesluit van de Beleidsvisie Rondkomen waar communicatie een belangrijk onderdeel van de implementatie en uitvoering van het beleid is. Hiervoor is een aparte strategie opgesteld en verloopt de implementatie en uitvoering via een daarvoor opgesteld plan.

De vaststelling van de verordeningen wordt gecommuniceerd door opname in het Gemeenteblad en door middel van publicatie in de Staatscourant. En volgt een persbericht met daarin de belangrijkste aandachtspunten uit het beleid benoemd.

De raadsbespreking vindt plaats in de Week van het Geld. Hoorn is een van de deelnemende gemeenten met dit landelijke activiteitenprogramma. Tijdens die week organiseert het college en het onderwijs diverse activiteiten om te leren over geld.

9. Realisatie

De verordeningen worden volgens het implementatieplan behorend bij de Beleidsvisie Rondkomen geïmplementeerd en uitgevoerd.

Hoorn, 16 FEB 2021

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris, de burgemeester